

mehed veel tük aega ja pidiwad lahkudes iseenesele tunnistama, et neil sogniist wõimalik ei olnud kahie orulist teerada ühendada; ommetegi peame neile kütuseks nimistama, et wõidlemine nende jõbrust ei soanud kahandama, kuda mõnesorra hõlpsalt seda wõib sundida.

Peeter Mõistand oli üks mees, kes midagi osja poolikule ei jätnud, mis tema forra ettevõtnud; teiste vastapanemine oli üks tahk, kus peal tema nugo ilka teravamaks läks, et fölik takistuse föied eest laiski leikas. Nõnda hakkas ta kõhe esimesel pääwadel pärast Mihlliga nõupidamist teisi peremebi kooli osja parandamise peale wärmistama, nõnda et kolm, neli näbalat hiljemine suurem osa neist temaga ühes ifxes wedas. Iga nõukas peremees pidi aastas kaks rubla koolmeistri valga mässma, olgu temal lapsi koolis ehk olema. Kui 25 talust, mis wallas olid, ehk viis wärsuse pärast nimetud mässu ei jõuaks tasuda, lubasivad Mõistand ja Pöllupay — sumbli viis rubla aastas nii laua lisaks peale mässia, kui need viis talu aega mõõda oma lobut ise jõuksiwad täita. Biieklumne rubla eest lootsid endale mehed koolmeistrit saada, kes Mihlli kuu esimesest pääwast — suurt pühade aeg maha orvatud — lunni Mai kuu lõpuni lapsi pidi feellama, nõnda et oga kolm suve kuub, föige liiremal töö ajal kooli puhkama jääb. Keskupetaja ja märisuwanemad olivad selle nõuga wägarabul, ja lubas esimene omalt poolt hoolt fanda, niisugust osavat meest koolmeistri ammetisse panna, kes koolilastele täieliku õpetust jõuaks anda, et nemad jumalitus ja ilmlitus tarkuses pääw pääwalt tugewamaka saawassisid. — Kritiku õpetajale tegi isearanis rõõmu, kui selle peale mõis, et ehk mõned teised wallad seda aôja endale eestkujuks wõttsiivid ja selle järel hõkkassiivid tegema. Tännini on meie rahval seit föige suuremat puudust olnud, et pisemat ohverdamist igal pool raskeks arvati, mis fölikide fajuks pidi tulema. Ja ommetegi ei wõi ükski aôj parema forrale minna, kus ihus ja südame fitsus muud mässu vina peale ei taha wõtta, kui iseenese heate, seit iga niisugune

mõis: mis mul teidtega tegemist?! Fölikide faju püüdmine tunnietab awalikult wenna armastust ja teeb rietsiusku meie sees ja meie tegudes elawaks. Isenese armastus selle vasta jahutab meid jää purifike ja töökab meid riitsilogudusest wälja.

Peisuse-kuu lõpus tuli Hansu läest teine siri, mis Peeterburist oli sirjutatud, kus sees ta sõdurahwale teada andis, et tema gardiwa Semenowi rügementi teenistusse oli pandud, mis oma alalist forteti Peeterburi linnas peab. „Kõigest südamest pean ma” — sirjutas Hans — „Jumalale tânu ondma, kes minu elukäili seie soodil nii heldest edasi aitanud. Tema arm saab mõistist kaa edespidi minu eest heoli sündma, kui ma oma sobust Tema ja inimeste waectu täielikult pühun täita. Mul ei ole mingist aejast puudus, iga pääw föhi täis ja ilus elutuba, kus sees inimene luetti pärast wõib elada.” Kirja lõpetusel seisid need sõnad, mis Elie sündant mõne tolli lõrgemole töösid: „Ei teie fölk terwil olete, loodan ja soowin ma; sirjutage ommetegi, mis Els teeb? Ega ta enam sellepärasf minu peale vihane ole, et ma tema labset singitust waecta ei wõtnud? Ma palun tubat forda andeko, aga uskuge: mina ei tohtiinud teisite teba, muidu oleks südame tunnistus mind hulka mõistinud. Rõõmus oleks mul kuulda, et teie kellegi südames vihastamist minu wõdia ei ibane? Palju tubat terwisi Elsele, teile ja föige tutarvatele. Videge niisama labelt mind meeles, kui mul teie mälestus igal tunnil südames elab, et ükski wägi seda seal ei jõuaks fusiutada.” Ühe sse leheselje peal seisid tema Benekeele adres, kuda kirja peale pidid laßma panna, kui temale tahsisid sirjutada.

Ütlesin ma siin, Els oli kümme ja kaks kümme forda Hansu kirja lugenud, siis räägissin ma walet; tema oli nii sagedast lugenud ei kirja otisid otsoni sõna sõnalt peast mõistis, siiski ei wäsinud temal lugemise himu. Sest et ta natuke sirjutada ootab, oleks ta sul mõdinud mõne sõna oma käega sirjutada, aga tütarlapse habelik viis seisid selle vasta, mispärasf isa läbi lastis sirjutada, kuda